

**КЪДЕ Е ПОГРЕБАНЪ АПОСТОЛЪТЪ
ВАСИЛЪ ЛЕВСКИ.**

Въ последно време, въ ежедневиия печатъ, - най-вече въ в-къ Миръ, нееднократно се повдига въпроса: Къде е гроба на великия апостолъ за свободата ни Василъ Левски.

По тоя въпросъ се изказаха видни наши общественици /г.г. Тома Васильовъ; полковникътъ о.з. Венедиковъ Д. и П.П. Матеевъ/ и тримата съвременници на събитията отъ онова време.

Предаде се и по радиото сказката на г. майоръ о.з. О. Дончевъ отъ секцията при военното министерство за издирване и окраса гробоветъ на загиналитъ презъ войнитъ.

Споредъ сщия сказчикъ, по сведения и разкази на нѣ-коя жена - съвременица - гробътъ на апостола билъ и следвало да се търси въ мѣстността "Кюлюцитъ", т.е. въ низината отъ булевардъ Константинъ Стоиловъ, ул. Стара-планина /около стара та пожарна команда/ по посока къмъ пловдивската ж п. линия.

По сщия въпросъ - за гроба на апостола Левски, позволявамъ си да изнеса единъ мой споменъ, много добре запомненъ по нееднократни разкази на покойниятъ ми баща свещеникъ Георги Д. Тилевъ /по-късно архимандритъ Теофилактъ Тилевъ/ съвременникъ, съидейникъ, другарь на Левски у насъ и въ Сърбия и сътрудникъ по създаване революционнитъ комитети въ родното му село Перуцица и въ гр. Пловдивъ, гдето пъкъ заедно съ Недко Димитровъ съдружникъ на баща ми по тютюнева търговия, вършена обаче само за прикритие на сщинскитъ имъ занимания съ по другъ видъ дейность - образуватъ първата революционна ядка.

Казаниятъ Недко е билъ човѣкъ изпратенъ отъ централния революционенъ комитетъ въ Букурещъ - неговото сщинско име е било Петъръ Танановъ родомъ отъ гр. Дръново търсенъ отъ турската власть за революционна дейность и други извършени деяния въ тогавашния дунавски вилаетъ.

Въ началото на 1895 година баща ми премина на служба отъ екзархията въ Цариградъ на такава въ Софийската митрополия като протосингелъ на последната, на която длъжность оста на до есенъта на 1898 г.; презъ сщия периодъ време се чествува 25 годишнината отъ обесването на В. Левски - поради което още по чести разговори и разкази ставаха за последния.

Съ своята преголѣма любознателность, интересувайки се да узнае где е гроба на неговия склпъ наставникъ революционеръ и другарь В. Левски, съучастникъ въ разкалугерването му унищожавайки заедно съ съдружникътъ си Недко по единъ по особенъ начинъ духовническото облѣкло на дяконътъ, дѣдо Тилевъ,

167

чрезъ разпити на мнозина духовни и мирски лица, живѣли по времеобесването на Левски въ София - каквито поради късия периодъ време - 22-25 години отъ обесването е имало много още останали живи, можалъ да се добере до данни указващи му, че гроба на Левски е билъ въ гробищата гдето е сега окръжната палата.

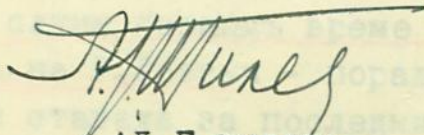
Покойния ми баща ме води на същото мѣсто и ми посочи гроба на апостола Левски.

Макаръ и да минаватъ вече, повече отъ 40 години /1896 г./, бидейки юноша на 15-16 години, помня много добре следното:

Въ гробищата, които тогава бѣха вънъ отъ градътъ западно отъ бул. Фердинандъ /сега Хр. Ботевъ/ имаше нѣщо като параклисче - доста запустнато, на дѣсно отъ олтарчето му и малко по-назадъ - на около 5-6 крачки, - значи югозападно отъ олтарчето му ми се посочи гроба на апостола, обаче никакъвъ знакъ - камененъ или дървенъ кръстъ не упоменаваше името на покойника въ тоя гробъ. Около тоя гробъ, както и по близко съсъседнитѣ до него, още тогава царуваше пълна занемара. Отъ както се повдигна въпроса за гроба на Левски много пъти, нароч но минавахъ покрай същитѣ сега застроени мѣста; спомнямъ си, че гробищата заемаха мѣстата между сегашнитѣ улици "Позитано" и "Владайска", обаче точно къде бѣще параклисчето, не мога съ точностъ да си спомня, но ми се струва, че трѣбва да е на мѣстото на югъ отъ булевардъ "Бр. Влѣстонъ", или даже още по на югъ - гдето е северното дворче, или най после - най дѣсната /северната/ частъ на огромното здание на окр. палата /Министерството на Земледѣлието и Държавнитѣ Имоти/. Възможно е обаче въ нѣкои стари планове, ако съ съхранени въ Софийското градско общинско управление, да може съ положителностъ да се установи мѣстото на параклисчето, а по него и онова на гроба на апостола.

Търсенето, обаче на материални, вещественни доказателства, по които да се открие и установи съ положителностъ гроба на Левски, следъ като тукъ е копано, разкопавано, застроено, прокарана улица и пр. едвали ще даде каквито и да било задоволителни резултати.

гр. София,
13 май 1937 година

А. Г. ТИЛЕВЪ.